

XVIII Pożegnanie Wakacji w Rudawce Rymanowskiej (Rudawka Rymanowska, 24–26 sierpnia 2018)

„Pożegnanie Wakacji w Rudawce Rymanowskiej” to uroczyste święto hodowców-rolników bydła simentalskiego, koni huculskich oraz innych zwierząt i ptaków objętych programem ochrony zasobów genetycznych. Jest to wspólne przedsięwzięcie kilku organizacji:

- Polskiego Związku Hodowców Bydła Simentalskiego, głównego organizatora XIV Krajowej Wystawy Bydła,
- Okręgowego Związku Hodowców Koni w Rzeszowie – organizatora Czempionatu Konia Huculskiego,
- Instytutu Zootechniki PIB w Balicach, organizatora Krajowej Wystawy Ras Rodzimych,
- Zakładu Doświadczalnego IZ PIB w Odrzechowej Sp. z o.o. – głównego organizatora i koordynatora „Pożegnania”.

Współorganizatorami byli m.in.: PFHBiPM Przedstawicielstwo w Rzeszowie i Biuro w Krakowie, Podkarpacki ZHB Mlecznego, MCB Sp. z o.o. w Krasnem, PODR w Boguchwale, gminy – Besko, Rymanów i Zarszyn. Specjalnymi współorganizatorami byli Urząd Marszałkowski i Wojewódzki w Rzeszowie. Patronat sprawowali: Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi, Marszałek i Wojewoda Podkarpacki, a patronat medialny – TVP3 Rzeszów, *Hodowla i Chów Bydła*, *Wiadomości Zootechniczne*, *Hodowca i Jeździec*, *Top Agrar*, Radio Rzeszów.

Całość organizacyjną bardzo czynnie wspomagali członkowie Ochotniczych Straży Pożarnych, a także służby Policji i Ochrony Mienia i Osób, przy ciągłych dyżurach Pogotowia Ratunkowego.

XIV Krajowa Wystawa Bydła Rasy Simentalskiej

Corocznie na terenie kraju organizowane jest około 25 wystaw, pokazów krajowych i regionalnych. Przedstawienie dorobku hodowlanego rolników stało się istotnym czynnikiem wspomagającym realizację programów doskonalenia zwierząt. Tereny wystawowe są także miejscem spotkań pozwalających na wymianę poglądów i myśli pomiędzy rolnikami a przedstawicielami władz centralnych, wojewódzkich, powiatowych i gminnych oraz organizacji służących rolnictwu i hodowli, w tym także ośrodków nauk rolniczych.

Dla zobrazowania sytuacji w hodowli bydła w Polsce należy przypomnieć, że na koniec 2017 r. liczebność jego pogłowia wynosiła 4,4 mln sztuk, w tym około 2 340 000 krów mlecznych oraz około 180 000 krów ras mięsnych i mieszańców. Kontrolą użytkowości mlecznej w 2017 r. objęte było w 20 781 oborach średnio rocznie 790 261 krów o średniej rocznej wydajności 8150 kg mleka, 4,08% tłuszczu i 3,38% białka. W regionie podkarpackim w ostatnich latach użytkowanych było około 95 000 sztuk bydła różnych

ras, w tym około 68 000 krów. W ramach kontroli użytkowości mlecznej w 2017 r. oceniono 7449 krów o średniej rocznej wydajności 6127 kg mleka, 4,15% tłuszczu i 3,38% białka. Dla poszczególnych ras bydła w województwie podkarpackim wydajność kształtowała się następująco:

Wystawy zwierząt hodowlanych

Rasa	Liczba krów	Wydajność (kg mleka)	Zawartość (%)	
			tłuszczu	białka
Polska holsztyńsko-fryzyjska (cb)	2168	7288	4,05	3,35
Polska holsztyńsko-fryzyjska (czb)	513	6439	4,28	3,36
Simentalska	3926	5578	4,18	3,39
Polska czerwona*	81	3628	4,47	3,45
Polska czarno-biała*	80	4875	4,27	3,29
Polska czerwono-biała*	51	4810	4,26	3,27
Białogrzbieta*	16	3694	3,78	3,21
Jersey	24	3565	5,30	3,78
Montbeliarde	8	6565	4,17	3,30
Inne rasy	6	4322	4,54	3,74
Mieszance	576	6048	4,19	3,37
Razem (średnio)	7449	6127	4,15	3,38

*Rasy objęte Programem ochrony zasobów genetycznych.

Na tegorocznej XIV Wystawie Bydła Simentalskiego prezentowano zwierzęta z województwa podkarpackiego oraz z innych rejonów kraju. Na przestrzeni ostatnich 20 lat w populacji bydła simentalskiego nastąpiły istotne zmiany, szczególnie w części populacji krajowej, w której obecnie brak jest importu materiału żeńskiego.

Dzisiejsza krowa rasy simentalskiej charakteryzuje się ładną sylwetką, poprawną budową ciała, dobrze zbudowanym wymieniem przystosowanym do doju mechanicznego, mocnymi kończynami i dobrymi racicami. Reprezentuje typ o dwukierunkowej użyteczności o silnie pod-

kreślonych cechach mięsnych i opasowych. Równocześnie znaczna część populacji, szczególnie posiadająca genotyp żeński z importu charakteryzuje się dużą przewagą cech mlecznych.

Potencjał genetyczny całej populacji bydła simentalskiego jest ciągle wzmacniany importem nasienia buhajów z Austrii, Niemiec (Bawarii) i Szwajcarii. Szczególne zasługi w tej dziedzinie mają MCB w Krasnem i SHiUZ w Bydgoszczy. Na pozytywne efekty w doskonaleniu tej rasy miała i w dalszym ciągu ma wpływ trwająca od lat współpraca MCB w Krasnem Sp. z o.o. z BVN Neustadt Ad. Aih., Bawaria-Niemcy.

Wyniki oceny użyteczności mlecznej bydła rasy simentalskiej w 2017 r.

	Liczba obór	Ilość krów	Mleko (kg)	Tłuszcz (%)	Białko (%)
Kraj	2262	10 453	6252	4,17	3,45
RO Bydgoszcz	403	1900	6164	4,12	3,47
RO Parzniew	1508	6812	6004	4,19	3,42
RO Poznań	351	1681	7357	4,17	3,55
Woj. podkarpackie*	260	3926	5578	4,18	3,39

*RO Parzniew

Wydajność krów w wybranych w oborach w 2017 r.

Hodowca	Ilość krów	Mleko (kg)	Tłuszcz (%)	Białko (%)
Wais A., Klimkówka, podk.	32	7340	4,06	3,35
Stączek J., Jaćmierz, podk.	55	8204	3,69	3,44
Wrona J., Brzegi D., podk.	18	7183	3,92	3,36
Zglinicki P., Zdunówek, maz.	64	8027	4,17	3,53
SK Pępowo, wlkp.	313	8719	4,13	3,54
G.R. Bruk D., Puławy, podk.	40	6913	4,60	3,46
ZD IZ PIB Odrzechowa, Obora Pastwiska, podk.	108	6435	4,17	3,43
RSP Wisłoczek, podk.	155	7069	4,55	3,52

Analiza zamieszczonych w powyższej tabeli wydajności krów wykazuje, że krajowa populacja ma w dalszym ciągu duże możliwości wzrostu wydajności mlecznej w oparciu o realizację doskonalenia tej rasy i ciągłą poprawę warunków środowiskowo-żywnościowych.

Na Wystawie przedstawiono do oceny 117 sztuk bydła rasy simentalskiej, w tym 51 jałówek i 50 krów, 2 krowy mamki z cielętami, 2 buhaje z krajowego programu oceny i selekcji buhajów simentalskich i 12 cieliczek do konkursu „Młodego Hodowcy”.

Wystawę otworzyli: Prezes KZHBS – Edgar Beneš i wiceprezydent PFHBiPM – Krzysztof Banach w obecności licznie zebranych hodowców i publiczności. Przedstawiono cel Wystawy oraz podano krótką informację dotyczącą prezentowanych grup zwierząt. Komisarzem Wystawy był dr inż. Władysław Brejta. Ocenę zwierząt przeprowadziła Komisja w składzie: sędzia główny – Johann Auman – BVN Neustadt, asystent – Andrea Hessner – BVN Neustadt, asystent – Roman Januszewski – PFHBiPM. Oceniane zwierzęta prezentowały bardzo dobry poziom hodowlany i były dobrze przygotowane do pokazu.

Wyniki oceny

Jałówki oceniono w 5 grupach wiekowych:

- urodzone w okresie 26.06–25.08.2017 – czempionem została **Niunia**, kat. 4, hod. M. Duziak, DUBY, a wiceczempionami **Ramona**, kat. 9, hod. Halina Solecka, Nadolany i **Bebi 15**, kat. 18, hod. SK Pępowo;
- urodzone w okresie 26.02–25.06.2017 – czempionem została **Lenzi**, kat. 40, hod. Z. Więclaw, Arcelin, a wiceczempionami **Petera 21**, kat. 30, hod. SK Pępowo i **Wiola**, kat. 28, hod. M. Duziak, DUBY;
- urodzone w okresie 26.11.2016–25.02.2017 – czempionem została **Letti 10**, kat. 52, hod. SK Pępowo, a wiceczempionami **Julita**, kat. 49, hod. A. Paško, Glinik i **Lolita 30**, kat. 53, hod. SK Pępowo;
- urodzone w okresie 26.08–25.11.2016 – czempionem została **Katt 13**, kat. 66, hod. SK Pępowo, a wiceczempionami **Stiga**, kat. 62, hod. S. Rymarowicz, Trześniów i **Zajda 1**, kat. 64, hod. R. Markowicz, Kosina;
- urodzone w okresie 26.05–25.08.2016 –

czempionem została **Lenzi**, kat. 68, hod. Z. Więclaw, Arcelin, a wiceczempionami **Biene 26**, kat. 73, hod. SK Pępowo i **Amelia**, kat. 71, hod. M. Duziak, DUBY.

Krowy oceniano według kolejnej laktacji:

- w grupie krów pierwiastek czempionem została **Birke 7**, kat. 88, hod. SK Pępowo, a wiceczempionami **Jerka**, kat. 84, hod. M. Tylka, Tokarnia i **Bona**, kat. 80, hod. J. Mroczek, Nowotaniec;
- wśród krów w II laktacji czempionem została **Jaśmina**, kat. 99, hod. J. Mroczek, Nowotaniec, a wiceczempionami **Kora**, kat. 97, hod. J. Wrona, Brzegi i **Mery**, kat. 114, hod. P. Buła, Morawczyzna;
- w grupie krów III do V laktacji czempionem została **Cindy**, kat. 160, hod. SK Pępowo, a wiceczempionami **Beza**, kat. 127, hod. Krystyna Żarów, Bandrów Narodowy i **Anette 4B1/2**, kat. 125, hod. ZD IZ PIB Sp. z o.o. Odrzechowa;
- wśród krów seniorek czempionem została **Kama**, kat. 143, hod. D. Bryś, Korczyzna, a wiceczempionami **Łątka**, kat. 142, hod. J. Wrona, Brzegi Dolne i **Waikiki**, kat. 148, hod. J. Więclaw, Kluczewo.

Na zakończenie oceny wybrano superczempionów Wystawy. W grupie jałówek tytuł ten przypadł – **Katt 13**, PL005333340960, kat. 66, hod. SK Pępowo, a w grupie krów – **Birke 7**, PL005401789141, kat. 88, hod. SK Pępowo.

Poza oceną przedstawiono: krowy mamki, 2 buhaje stadne oraz cieliczki prezentowane przez „młodych hodowców”. Konkurs „Młodego Hodowcy”, organizowany przez MCB w Krasnem cieszy się zawsze bardzo dużym zainteresowaniem. Młodzież do lat 10 w strojach ludowych oprowadza cieliczki z gospodarstw rodziców. Zwierzęta są dobrze przygotowane do prezentacji i „chodzenia” po ringu. Po ocenie wszystkie małe „zwierzęta” zostały uhonorowane „wspólnym czempionatem”, a młodzi hodowcy gromkimi brawami, pucharami i dyplomami oraz wieloma nagrodami rzeczowymi.

W godzinach popołudniowych pod specjalnym namiotem odbyła się promocja i degustacja potraw z mleka i mięsa od zwierząt z polskich Karpat – cieszyła się dużym uznaniem publiczności, a szczególnie dzieci i młodzieży.

Kolejną częścią „Pożegnania” była Konferencja zatytułowana: „100 lat polskiej hodowli zwierząt w Karpatach”, w której uczestniczyło około 150 osób – hodowców, zootechników i publiczności. Wygłoszono 6 wykładów przygotowanych przez pracowników naukowych Instytutu Zootechniki, a następnie szeroko dyskutowano o przyszłości i teraźniejszości produktów rolniczych w tym rejonie. Materiały prezentowane na Konferencji zostały zebrane w Monografii pod tytułem „100 lat polskiej hodowli zwierząt gospodarskich w Karpatach” pod redakcją prof. dr hab. Doroty Kowalskiej, wydanej przez IZ PIB. Monografia składa się z następujących opracowań:

- Wstęp – Władysław Brejta
- Historyczne uwarunkowania zachowania bioróżnorodności zwierząt gospodarskich w Karpatach Polskich – Iwona Tomczyk-Wrona i Agnieszka Chełmińska
- Rzut oka na historię chowu i żywienia zwierząt gospodarskich w dawnej Polsce – Piotr Hanczakowski
- Tradycja chowu i hodowli bydła polskiego czerwonego – stan i perspektywy – Jan Trela, Anna Majewska, Piotr Kowol, Wojciech Rasiński, Waclaw Drożdż
- Miejsce rasy simentalskiej w Polsce – historia i perspektywy – Bogumiła Choroszy, Jan Trela, Zenon Choroszy, Aleksander Miejski, Marian Stachyra, Edgar Beneš
- Koń huculski wczoraj, dziś, jutro ... – Iwona Tomczyk-Wrona, Marek Gibała, Władysław Brejta
- Cakle w Karpatach Polskich – Aldona Kawęcka
- Koza karpacka rodzima rasa kóz w Karpatach Polskich – Jacek Sikora
- Rasy drobiu występujące na terenach Podkarpacia w ujęciu historycznym i współczesnym – Jolanta Calik, Krzysztof Andres

Mimo deszczowej pogody około godz. 17.00

wokół Dolnej Polany – przy samej scenie zgromadziło się bardzo dużo publiczności i hodowców, a także wystawców w oczekiwaniu na oficjalne otwarcie „Pożegnania Wakacji”. W imieniu własnym i organizatorów dr inż. W. Brejta powitał m. in. posłów – K. Gołajucha, B. Rzońcę, M. Miazgę, M. Kasprzaka, P. Babinetza i P. Kurskiego; przedstawiciela Ministra Rolnictwa – dr Elę Sawicką; pracowników urzędów marszałkowskiego i wojewódzkiego – Zofię Kochan, P. Pilcha, S. Zająca; lekarzy wet. – M. Weltza, J. Ciołka, J. Związka i B. Konopkę; wiceprezesa PJR – J. Batora; przedstawicieli Funduszu Promocji Mięsa – J. Skarżyńskiego i P. Ziemiana; przedstawicieli Starostwa w Sanoku i Krośnie; Ochotniczych Straży Pożarnych – J. Kilara; Policji; prezesów i dyrektorów związków hodowlanych – A. Bieńko, M. Gibała, A. Stasowskiego, E. Beneša, W. Drożdża, J. Czubskiego, Z. Podstawskiego, M. Jańczyka, Agnieszkę Pawlak, J. Jędraszczyka ze współpracownikami z MCB Sp. z o.o. w Krasnem, a także dyrektora Stacji Unasienniania BVN w Neustadt – dr Johanna Aumana ze współpracownikami. Serdecznie powitano kierownictwo Nadleśnictwa Rymanów – P. Pannasia i Marię Szkutnik ze współpracownikami; prezesa Zarządu RZSPR – W. Kołodzieja oraz pracowników PODR w Boguchwale z dyrektorem R. Pieszczochem na czele. Serdecznie witano również miejscowe władze samorządowe, które corocznie uczestniczą w „Pożegnaniu” – burmistrza Miasta i Gminy Rymanów, wójtów gmin Zarszyn, Bukowsko i Besko. Wśród witanych gości znaleźli się pracownicy naukowcy nauk rolniczych, m.in. profesorowie: Maria Ruda, Dorota Kowalska, Józefa Krawczyk, J. Krupiński, R. Eckert, E. Herbut, P. Wójcik, P. Bielański, J. Trela, a także w tym roku wyjątkowo duża grupa asystentów z zakładów – hodowli bydła i wdrażania wyników do praktyki. Wśród witanych gości obecni byli także dyrektorzy Zakładów Doświadczalnych IZ PIB, m.in. Marzena Białek-Brodocz, J. Fijał i A. Jurkiewicz.

Specjalne powitanie prezes W. Brejta skierował do rolników-hodowców prezentowanych zwierząt i ptaków, dla których to „Pożegnanie” – Wystawa i Pokazy są podsumowaniem wieloletniego dorobku w zakresie doskonalenia użytkowanych zwierząt i ptaków, a w końcowej fazie – wzrostu wydajności i zachowania bioróżnorodności tych zwierząt i ptaków. Aby

można było uzyskać te znaczące osiągnięcia, potrzebna jest współpraca: nauki, usług inseminacyjnych, innych organizacji wspomagających rolnictwo oraz związków hodowlanych. Serdecznie powitano bardzo dużą grupę Polskiej Federacji Hodowców Bydła i Producentów Mleka, m. in. K. Banacha i S. Mierzejewskiego, dyrektora RO Parzniew, jego zastępcę A. Kamińskiego i M. Rodaka, kierownika Oddz. w Lublinie A. Kłopotka, członka Federacji A. Karnkowskiego, a także bardzo dużą grupę pracowników Federacji z przedstawicielstw w Rzeszowie i Krakowie. Nie mogło wśród witanych zabraknąć przedstawicieli Zakładów Unasieniania w Bydgoszczy, Łowiczu i Zamościu oraz wielu firm specjalizujących się w sprzedaży nasienia buhajów z importu oraz Okręgowych Spółdzielni Mleczarskich.

Na zakończenie długiej listy powitań prezes W. Brejta serdecznie podziękował za uczestnictwo w „Pożegnaniu” wszystkim wystawcom i firmom, różnym instytucjom pracującym na rzecz rolnictwa oraz sponsorom wspomagającym tę imprezę, szczególnie Funduszowi Promocji Mleka i Mięsa Wołowego.

W towarzystwie organizatorów oraz przedstawicieli Urzędów – Marszałkowskiego i Wojewódzkiego prezes W. Brejta uznał „Pożegnanie Wakacji” za otwarte, życząc wszystkim miłego pobytu.

Następnie wielu przedstawicieli: posłów, urzędów i innych organizacji przekazało życzenia udanej imprezy. W imieniu Federacji K. Banach, w towarzystwie E. Beneša uhonorowali zasłużonych hodowców złotymi Honorowymi Odznakami PFHBiPM (m.in. dr inż. Zenona Choroszego z Instytutu Zootechniki), a organizatorzy z okazji 18. „Pożegnania” podziękowali wielu organizacjom hodowlanym i organizatorom za „wieloletnie” zaangażowanie w rozwój hodowli bydła simentalskiego oraz pomoc przy organizacji wystaw w Rudawce Rymanowskiej. Imienne plakietki wręczono profesorom – Jędrzejowi Krupińskiemu i Janowi Treli.

Ostatnim punktem pierwszego dnia „Pożegnania” był „Wieczór Hodowcy”, w którym wzięli udział hodowcy bydła, koni i ras zachowawczych, a także inni wystawcy, organizatorzy i zaproszeni goście. Przy dźwiękach orkiestr różnych zespołów w czasie kolacji rozmawiano na różne tematy i bawiono się do późnych godzin nocnych.

W drugim dniu „Pożegnania” po Mszy Św. odprowadzonej na Dolnej Płycie rozpoczęto realizację kolejnych części składowych imprezy – pokaz nagrodzonych sztuk bydła, konkursy konne oraz pokazy zwierząt i ptaków ras zachowawczych. Szczególnym uznaniem cieszyły się pokazy (i przejażdżki) „starych” pojazdów rolniczych, konkurs konnych zaprzęgów oraz stoisko Nadleśnictwa Rymanów, obrazujące życie zwierząt i ptaków w lesie oraz rozwój flory leśnej.

W godzinach popołudniowych rozpoczęto wręczanie nagród hodowcom i prezentację wyróżnionych zwierząt. Na galę rozdania dyplomów i pucharów przybyli: dyrektor Instytutu Zootechniki PIB, prof. dr hab. Maciej Pompa-Roborzyński oraz jego zastępca ds. zakładów doświadczalnych, mgr inż. Antoni Paul. Rozpoczęto pokaz najład-

niejszych zwierząt. W roku bieżącym zmieniono sposób nagradzania – zdobyte trofea wręczali hodowcom tylko szefowie związków hodowlanych.

Pani M. Stępień-Miejska
w towarzystwie prof. J. Treli

W przerwie nagradzania odbyło się na ringu pożegnanie pani mgr inż. Magdaleny Stępień-Miejskiej, zootechnika i starszego hodowcy IZ PIB w Odrzechowej, która przeszła na emeryturę. Laudację wygłosił prof. J. Trela, który współpracował z nią całe Jej zawodowe życie, stwierdzając, że rzadko się zdarza, aby cały okres pracy związany był z jedną rasą bydła, w tym przypadku simentalską. Długoletnia praca pozwoliła pani Magdalenie na współudział w doskonaleniu tej rasy poprzez realizację zagadnień oceny wartości hodowlanej buhajów, odchowu młodzieży oraz prowadzenie obory na wysokim poziomie

hodowlanym i produkcyjnym. Zgromadzeni hodowcy za Jej wieloletnią ofiarną pracę, a szczególnie udział w organizacji Wystaw bydła rasy simentalskiej podziękowali pani Stępień-Miejskiej gromkimi brawami.

W czasie prowadzenia pokazu nagrodzonych zwierząt nad organizacją techniczną czuwali Renata Goc i P. Ruchała, natomiast – jak na wielu wystawach i pokazach – informację hodowlaną o zwierzętach i ich właścicielach przekazywał P. Kowol. Po prezentacji jałówek i krów na ring weszła przy olbrzymim aplauzie publiczności grupa „Młodych Hodowców” z cieliczkami, a pracownicy MCB w Krasnem przekazywali informacje o gospodarstwach hodowlanych, z których pochodziły cielęta, a także krótką charakterystykę prezenterów tych zwierząt.

Na zakończenie Wystawy Bydła Simentalskiego pragniemy przekazać szczególne podziękowania hodowcom za prezentowanie swych zwierząt, a pracownikom Zakładu Doświadczalnego IZ PIB w Odrzechowej z głównym hodowcą inż. A. Miejskim na czele za przygotowanie placu wystawowego i całą techniczną oprawę Wystawy i pokazów bydła.

Życzymy hodowcom, wystawcom i organizatorom dużo pomyślności, zdrowia i sukcesów – do miłego zobaczenia w 2019 r.

Trela – Instytut Zootechniki PIB, Kraków
Andrzej Kruk – PFHBiPM,
Przedstawicielstwo Rzeszów
Aleksander Miejski – ZD IZ PIB Odrzechowa
Edgar Beneš – PZHBS Odrzechowa
Władysław Brejta – ZD IZ PIB Odrzechowa
Bartosz Szymbik – Instytut Zootechniki PIB, Kraków

Otwarcie „Pożegnania wakacji”
w Rudawce Rymanowskiej”

Przedstawicielka Ministerstwa Rolnictwa,
dr Ela Sawicka przekazuje
„List gratulacyjny”

Wręczenie Złotej Honorowej Odznaki
PFHBiPM przez K. Banacha
(wiceprezydenta) – dr inż. Zenonowi
Choroszewu z Instytutu Zootechniki PIB

W oczekiwaniu na ocenę – „mała trema”

Buhaj Markus, nr kat. 155, ur. 4.05.2014,
z hod. D. Brysia z Korczyny
– program hodowlany
dla rasy simentalskiej

Jałówka Niunia, nr kat. 4 – czeption,
hod. M. Duziak z Dub

Jałówka Lenzi, nr kat. 40 – czeption,
hod. Z. Węclaw z Arcelina

Wzorzec hodowlany krowy simentaliskiej
w typie mlecznym
(z hodowli importowanej)

Wzorzec hodowlany krowy simentaliskiej
w typie kombinowanym mleczno-mię-
snym w hodowli krajowej

Jałówka Katt 13, nr kat. 66, hod. SK Pępowo – superczempion Wystawy w grupie jałówek.
Stoją od (lewej): Andrea Hessner (sędzia), pracownik SK, R. Januszewski (sędzia), Johann Auman (sędzia) oraz K. Banach, E. Beneš, B. Baraniak i S. Mierzejewski z PFHBiPM

Konkurs
Młodego Hodowcy

Fot.: M. Miejska, M. Rodak, K. Paleczny, J. Trela